

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
Szkoły Podstawowej Sióstr Rodziny Maryi w Markach
28 września 2023 r.



„Prawdziwe zaś wychowanie zdąży do kształtowania osoby ludzkiej w kierunku jej celu ostatecznego, a równocześnie do dobra społeczności, których człowiek jest członkiem i w których obowiązkach, gdy dorośnie, będzie brał udział. Należy więc zgodnie z postępowaniem nauk psychologicznych, pedagogicznych i dydaktycznych dopomagać dzieciom i młodzieży do harmonijnego rozwijania wrodzonych właściwości fizycznych, moralnych i intelektualnych, do zdobywania stopniowo coraz doskonalszego zmysłu odpowiedzialności w należytych kształtowaniu własnego życia przez nieustanny wysiłek i w osiągnięciu prawdziwej wolności, po wielkodusznym i stanowczym przezwyciężeniu przeszkód.”

Z adhortacji o wychowaniu Soboru Watykańskiego II

Spis treści:

I. PODSTAWY PRAWNE.....	3
II. WPROWADZENIE DO CHARAKTERU DOKUMENTU.....	4
III. PATRON SZKOŁY	4
IV. MISJA SZKOŁY.....	5
V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	5
VI. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY	7
VII. DIAGNOZA.....	9
VIII. STRATEGIA WYCHOWAWCZA SZKOŁY	22
A. REALIZATORZY	22
B. WSPÓŁPRACA SZKOŁY Z INSTYTUCJAMI	23
C. Plan działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów w roku 2023/2024:.....	24
D. Plan działań profilaktycznych skierowany do nauczycieli i rodziców:.....	31
E. KALENDARZ ŚWIĄT I WYDARZEŃ SZKOLNYCH	31
IX. ZAŁOŻENIA EWALUACYJNE	31

I. PODSTAWY PRAWNE

Podstawą prawną programu wychowawczego są następujące dokumenty:

- Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisany w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. 1998 nr 51 poz. 318)
- Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. 2023. 900 tj. z dnia 2023.05.12 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla szkoły branżowej I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. 2017 poz. 356)
- Rozporządzenie MEN z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty, działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2015. poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2018 poz. 214)
- Statut Szkoły Podstawowej Sióstr Rodziny Maryi uchwalony w dniu 24 sierpnia 2017 r. następnie nowelizowany na podstawie obowiązujących aktów prawnych.

W podejmowaniu działań wychowawczo-profilaktycznych szkoła działa w ramach następujących podstaw prawnych:

- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego - (Dz.U. 2017 poz. 882 - tekst jednolity)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2015. Poz. 875, 1830)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022 r., poz. 1700).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi - tekst jednolity (Dz. U. 2016 poz. 487)
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2010 nr 125 poz. 842)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej 28 marca 2017r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. 2017. poz. 649)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki, dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. 2017 poz. 1646).

II.WPROWADZENIE DO CHARAKTERU DOKUMENTU

Szkolny program wychowawczo - profilaktyczny realizowany w Szkole Sióstr Rodziny Maryi opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez radę pedagogiczną we współpracy z rodzicami, wynikających z przyjętej koncepcji pracy szkoły opartej na chrześcijańskiej wizji człowieka głoszonej przez Kościół Katolicki, w szczególności na myśli pedagogicznej i systemie wychowawczym św. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, podkreślającego znaczenie wiary, rozumu i religii w wychowaniu. Naszym celem jest wspomaganie wychowawczej roli rodziny z uwzględnieniem prawa do przekonań religijnych, światopoglądowych oraz wolności sumienia. Chcemy wprowadzać uczniów w świat wiedzy, dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny. Pragniemy, aby każdy Absolwent naszej szkoły miał świadomość wolności i godności Dziecka Bożego, był uczciwym człowiekiem, kochał swoją Ojczyznę oraz szanował ludzi bez względu na narodowość i wyznanie. Program wychowawczo - profilaktyczny jest otwarty na pomysły wychowawców i nauczycieli, a harmonogram działań jest każdorazowo dostosowany do potrzeb danego zespołu uczniowskiego.

Diagnozę potrzeb przeprowadza wychowawca klasy wraz z psychologiem i zespołem nauczycieli na początku każdego roku szkolnego.

Szkolny program wychowawczo - profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego jest wspieranie uczniów naszej szkoły w rozwoju i zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

II.PATRON SZKOŁY

Święty Zygmunt Szczęsny Feliński

W realizacji działań wychowawczych chcemy opierać się na przykładzie myśli pedagogicznej świętego Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, który zostawił w swoich pismach wiele wskazówek, w jaki sposób kształcić i wychowywać młode pokolenie. Kluczowe elementy:

- Najświętsza Rodzina z Nazaretu jako wzór wychowania.
- Zaszczepienie u wychowanków umiłowania pracy, pragnienia rozwoju i użytkowania tkwiących w nich talentów i sił poprzez sumienność w nauce i obowiązkach.
- Konieczność kształtowania charakteru:

„Ale nauki kształcą tylko umysł, największą zaś bacność potrzeba zwrócić na kształcenie charakteru. [...] Wyrobienie w sobie mocnej woli jest pierwszym warunkiem postępu. [...] Ale nie dość jest władać swymi skłonnościami, potrzeba nadto żeby wola, która nami kieruje była oświecona, gdyż inaczej sama może nas w błąd wprowadzić. Jedno jest tylko światło prawdziwe i nieomyłne – Objawienie Boskie.”

III. MISJA SZKOŁY

Pragniemy ukształtować człowieka kochającego Boga i bliźniego, wszechstronnie uzdolnionego, o pięknym i szlachetnym sercu. Zgodnie z tym, co mówił św. Jan Paweł II: **„W wychowaniu chodzi o to ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem, o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał, aby umiał bardziej i pełniej być człowiekiem, ażeby umiał bardziej być nie tylko z drugim, ale i dla drugich”**.

Dziś wiele osób wzrasta w społeczeństwie, które zapomina o Bogu i o naturalnej godności człowieka. Z tego powodu chcemy, aby dzieci uczęszczające do naszej Szkoły, wyniosły z niej nie tylko wszechstronną i gruntowną wiedzę, lecz również podstawowe zasady moralne, gdyż sama wiedza bez zasad błędzi i szkodzi. Staramy się służyć dla dobra samych dzieci, ich rodzin, społeczności lokalnej, Ojczyzny, a w konsekwencji dla całego świata! Jedna iskierka może rozpaść wielki ogień. Pragniemy, by nasi uczniowie stawali się takimi zarzewiami mądrości, dobra, wiary, kreatywności i radości gdziekolwiek udadzą się w dorosłym życiu, pamiętając skąd wyszli i dokąd zmierzają. Mamy nadzieję, że poprowadzi ich myśl św. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego: **„Tylko siła pracy i ofiary może zbawić tak człowieka jak i naród, byle praca płynęła z miłości obowiązku, ofiara zaś, z miłości Boga i bliźniego”**.

IV. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

- Założeniem naszej szkoły jest przekazywanie wartości i norm oraz kształtowanie postaw. Wychowanie obejmuje całą osobowość człowieka i wszystkie aspekty jego życia. Dotyczy rozwoju duchowego, intelektualnego, emocjonalnego, fizycznego i społecznego.
- Wychowanie odbywa się poprzez wzmacnianie tego, co dobre, podejmowanie działań, które służą pełnemu rozwojowi człowieka oraz przeciwdziałanie postawom niszczącym jego godność.
- Wszyscy członkowie społeczności szkolnej znają program wychowawczo - profilaktyczny szkoły i są jego współtwórcami na kolejnych etapach jego realizacji.
- Wszyscy pracownicy szkoły zgodnie podejmują współodpowiedzialność za codzienną realizację programu wychowawczo - profilaktycznego szkoły, w zakresie swoich obowiązków i kompetencji.
- Rodzice uczniów poprzez wybór Szkoły Podstawowej Sióstr Rodziny Maryi, akceptują realizowany w szkole program wychowawczo - profilaktyczny. Oznacza to spójność domu i szkoły w kształtowaniu osobowości uczniów i prowadzeniu ich do dojrzałości.
- Za przygotowanie harmonogramu realizacji planu klasowego programu wychowawczo - profilaktycznego w danym roku szkolnym odpowiedzialny jest wychowawca klasy, który w ścisłej współpracy z rodzicami uczniów, nauczycielami uczącymi daną klasę, duszpasterzem szkoły, psychologiem szkolnym oraz dyrektorem planuje działania.
- Program i realizowane działania podlegają ewaluacji na koniec roku szkolnego.
- Nauczyciele, wychowawcy i rodzice uczniów własnym przykładem i konsekwencją przygotowują dzieci do pogłębiania wiary poprzez budowanie dobrych i zdrowych relacji z Bogiem i drugim człowiekiem.
- Cechami nauczycieli powinny być odpowiedzialność, dążenie do prawdy, optymizm, wytrwałość i cierpliwość, punktualność, umiejętność słuchania, dyskrecja, umiejętność przewidywania oraz otwartość na potrzeby i możliwości uczniów.

- Dla wszystkich osób należących do społeczności szkolnej wyznacznikiem podejmowanych działań jest Ewangelia Jezusa Chrystusa Syna Bożego.
- Od wszystkich pracowników szkoły oczekuje się stałej formacji oraz podnoszenia kompetencji wychowawczych.
- Proces wychowania jest realizowany w czasie zajęć dydaktycznych, przerw oraz podczas uroczystości szkolnych, świąt kościelnych i narodowych, wycieczek, pielgrzymek, zajęć sportowych i rekreacyjnych.
- W realizacji programu współpracujemy z rodzicami dzieci - głównymi i pierwszymi wychowawcami. To oni ponoszą odpowiedzialność za wychowanie swojego potomstwa oraz pełnią podstawowe funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Szkoła, jako instytucja wspierająca działania rodziny, pomaga w wychowaniu ku dążeniu do pełni dojrzałości osobowej. Dlatego podejmujemy szereg działań o charakterze profilaktycznym. Szkoła współpracuje również z Kościołem, który swoją misją katechetyczną wspomaga proces wychowawczy szkoły.

Program wychowawczo - profilaktyczny szkoły skierowany jest do:

1. Uczniów – w obszarze wychowania i profilaktyki, którzy rozpoczynając swoją życiową naukę, realizują własny rozwój poprzez:

- zdobywanie wiedzy,
- poznawanie siebie i swoich talentów oraz ich akceptację,
- rozumienia innych i siebie samego,
- umiejętność dzielenia się swoimi talentami z innymi ludźmi,
- szukanie sensu życia, powołania i drogi życiowej,
- pogłębianie znajomości Boga i życie zgodnie z Ewangelią,
- czynne włączanie się w życie społeczeństwa z dobrym przygotowaniem teoretycznym i praktycznym oraz przygotowywanie się do rzetelnego wypełniania swoich zadań w dorosłym życiu.

2. Rodziców – w obszarze profilaktyki, którzy powierzając swoje dzieci szkole katolickiej, współpracują w prowadzeniu:

- uczciwego procesu dydaktyczno – wychowawczego,
- wychowania w poszanowaniu wartości chrześcijańskich,
- do wolności od wszelkich niewłaściwych uwarunkowań i nałogów (uzależnienie od konsumpcjonizmu, nowoczesnych technologii informatycznych itp.),
- do kształtowania wrażliwości społecznej,
- do uformowania prawego sumienia,
- do solidnego ukształtowania postawy religijnej.

3.Nauczycieli i wychowawców -w obszarze profilaktyki, którzy realizują swoje powołanie bycia przewodnikiem dla dzieci i młodzieży, na drodze do pełnego wzrostu swoich wychowanków, kierują się:

- zawsze i wszędzie dobrem dziecka,
- poszanowaniem godności dziecka,
- troską o jego zdrowie, postawę moralną i obywatelską,
- dbałością o własny rozwój duchowy i osobowościowy,
- postawą otwartego dialogu i kontaktu z rodziną oraz środowiskiem lokalnym.

V.SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Dążeniem pracy wychowawczej nauczycieli jest przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój.

Szkoła dąży do tego, aby uczeń kończący III klasę szkoły podstawowej:

w sferze aksjologicznej:	w sferze społecznej:	w sferze psychicznej:	w sferze fizycznej:
-był człowiekiem otwartym na wartości wyższe, odróżnianie dobra od zła, -pracował nad poczuciem odpowiedzialności, - rozwijał miłość do Ojczyzny, -kierował się zasadami współpracy, -poznawał zasady wiary katolickiej i stosował je w życiu codziennym, -miał poczucie dumy z tego, że jest Polakiem, szanował symbole narodowe.	-był wrażliwy na potrzeby innych i wspierał osoby potrzebujące pomocy -okazywał szacunek sobie i innym poprzez: stosowanie zwrotów grzecznościowych, zgodną współpracę z kolegami, dbałość o pomoce dydaktyczne i miejsce nauki, -przestrzegał obowiązków szkolnych: tj. punktualności, wykonywania prac domowych, dbałości o strój szkolny, szanowania podręczników itp.	-miał umiejętność nazywania swoich uczuć i wyrażania ich we właściwy sposób, -miał szacunek dla uczuć innych osób, -rozwijał umiejętność odróżniania zachowania dobrego od złego, -rozwijał umiejętność i odwagę do przyznania się do błędów i ponoszenia konsekwencji swego zachowania.	-dbał o bezpieczeństwo własne i innych, - miał szacunek i dbałość o swoje zdrowie fizyczne, - posiadał wiedzę na temat racjonalnego odżywiania, -dbał o bezpieczeństwo w środowisku szkolnym, - dbał o higienę osobistą.

Szkoła dąży do tego, aby uczeń kończący klasę VIII szkoły podstawowej:

w sferze aksjologicznej:	w sferze społecznej:	w sferze psychicznej:	w sferze fizycznej:
<p>-był człowiekiem otwartym na wartości wyższe, odróżniał dobro od zła, -pracował nad poczuciem odpowiedzialności, - rozwijał miłości do Ojczyzny, -kierował się zasadami solidarności, tolerancji, sprawiedliwości i wolności, współpracy na zasadach opartych na demokracji, -znał podstawowe zasady wiary katolickiej i starał się stosować je w życiu, - nabył podstawową znajomość Ewangelii i miał wolę dalszego poznawania Biblii, - kształtował w sobie światopogląd oparty na wartościach chrześcijańskich, - był gotowy na wybór Chrystusa za swojego Pana i Mistrza.</p>	<p>- miał gotowość do wolontariatu - rozwijał proaktywność, - miał wrażliwość na potrzeby innych i wspierał osoby potrzebujące pomocy, - okazywał szacunek sobie i innym poprzez: stosowanie zwrotów grzecznościowych, zgodną współpracę z kolegami, dbałość o pomoce dydaktyczne i miejsce nauki, - przestrzegał obowiązków szkolnych: punktualności, wykonywania prac domowych, dbałości o strój szkolny, szanowanie podręczników itp.</p>	<p>-był przygotowany do samokształcenia i planowania własnego rozwoju, - posiadał umiejętność krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji, -przejawiał samodzielność i kreatywność w podejściu do różnych zadań życiowych, -posiadał umiejętność rozpoznawania swoich emocji, radzenia sobie z nimi oraz ich kontrolowania, -szanował siebie i innych.</p>	<p>-miał pozytywne nastawienie do dbałości o zdrowie, higienę osobistą i rozwój fizyczny, - miał świadome podejście do używek i uzależnień i znał ich negatywny wpływ na zdrowie, - rozwijał podstawową sprawność w kilku różnych dyscyplinach sportu i rekreacji, - miał twórcze i pozytywne nastawienie do aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu.</p>

VI. DIAGNOZA

Szkoła Podstawowa Sióstr Rodziny Maryi w Markach jest ośmioletnią katolicką szkołą podstawową. Obecnie w szkole uczy się 102 uczniów w ośmiu oddziałach. Uczniowie mieszkają w większości na terenie miasta Marki. W procesie diagnozy w roku szkolnym 2023/2024 wykorzystano pięć rodzajów ankiet:

- Ankieta dla wychowawców klas
- Ankieta badająca potrzeby nauczycieli w obszarze działań profilaktycznych, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych
- Ankieta dla rodziców
- Ankieta dla uczniów klas 1-3 (w wersji papierowej)
- Ankieta dla uczniów klas 4-6 (w wersji elektronicznej)
- Ankieta dla uczniów klas 7-8 (w wersji elektronicznej).

Podsumowanie wyników ankiety dla rodziców

W ankiecie dla rodziców udział wzięło 37 osób (co stanowi ok. 18 % rodziców w całej szkole). Ponad 32% ankietowanych to rodzice dzieci z klasy 2. Najbardziej preferowaną formą kontaktów przez rodziców ze szkołą są rozmowy telefoniczne na bieżąco. Klimat psychospołeczny szkoły rodzice oceniają w przeważającej większości pozytywnie. Ponad 97% ankietowanych rodziców odpowiedziało, że:

- dobrze się czuje w szkole swojego dziecka (dzięki życzliwości, poczuciu bezpieczeństwa, otwartości ze strony pracowników i pozostałych rodziców, przyjaznej atmosferze, chrześcijańskim wartościom, małej liczebności klas)
- uważa, że zdrowie i dobre samopoczucie dziecka w szkole jest ważną sprawą dla placówki
- twierdzi, że nauczyciele są dla ich dzieci życzliwi i pomocni.

Około 90% badanych:

- poleciłoby innym rodzicom naszą szkołę jako przyjazne miejsce dla dziecka i jego rodziców
- twierdzi, że działania wychowawczo - profilaktyczne podejmowane przez szkołę spełniają ich oczekiwania
- uważa, że nauczyciele udzielają im pomocy w sprawach dziecka, gdy jej potrzebują.

Około 97 % ankietowanych czuje się zachęcanych do udziału w życiu klasy lub szkoły. Natomiast częstą pomoc przy organizacji różnych prac i wydarzeń w szkole deklaruje 78% rodziców. Około 60% uważa, że ich zdanie na temat życia i pracy szkoły jest brane pod uwagę.

86% badanych rodziców twierdzi, że ich dzieci chętnie chodzą do szkoły.

Nieco ponad 80 % rodziców odpowiedziało, że:

- nauczyciele traktują moje dziecko sprawiedliwie,
- nauczyciele pomagają mojemu dziecku, kiedy ma jakieś kłopoty.

Z badania ankietowego przeprowadzonego wśród rodziców można wnioskować, że istnieje wysoki poziom czynników chroniących związanych ze szkołą takich jak poczucie przynależności do szkoły, pozytywny klimat szkoły i wsparcie ze strony nauczycieli.

Około 30% ankietowanych rodziców nie wie, czy nauczyciele dostrzegają to, w czym ich dzieci są dobre (ich mocne strony).

Na podstawie tych odpowiedzi można wnioskować, że rodzice potrzebują bardziej otwartej i jasnej komunikacji ze strony nauczycieli.

24% spośród badanych uważa, że ich dzieci mają zbyt dużo pracy związanej ze szkołą, a ponad 20% że ich dzieci są zestresowane w szkole. **Może to powodować wzrost napięcia i konfliktów domowych oraz niechęć do szkoły w tej grupie osób.**

Około 20% (tu mamy prawie 5% wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym) osób zaznaczyło, że ich dziecko doświadcza w szkole przemocy ze strony uczniów.

Respondenci opisywali również powody, które sprawiają, że źle czują się w szkole, są wśród nich: nadmiar szkolnych obowiązków, zmiany nauczycieli, organizacja pracy szkoły, zbyt wiele eventów, wycieczek, poczucie presji, że muszą się angażować w różne inicjatywy, zmniejszona dostępność sekretariatu, poczucie wykluczenia i niezrozumienia.

29 badanych osób wyraziło chęć wzięcia udziału w warsztatach, jak planować efektywne uczenie się, 26 chęć wzięcia udziału w warsztatach umiejętności wychowawczych i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, 20 na temat uzależnień behawioralnych.

Wśród najważniejszych zadań w zakresie profilaktyki na ten rok szkolny, 73% osób wskazało na uczenie się sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych i kryzysowych, na drugim miejscu wspomaganie indywidualnego rozwoju ucznia w zależności od potrzeb i możliwości (62,2% ankietowanych), na trzecim kształtowanie charakteru, rozwoju duchowego, intelektualnego i artystycznego (59,5%).

Ankietowani rodzice są gotowi podnosić poziom umiejętności wychowawczych i pomagać swoim dzieciom w nauce. Kierują się najczęściej wartościami takimi jak rodzina (67,6%), miłość (62,2%), wiara w Boga (48,6%) oraz bezpieczeństwo (45,9%).

Ankiety dla nauczycieli

W ankiecie wzięło udział 19 osób.

Dla badanej grupy nauczycieli najważniejsze wartości, którymi kierują się w życiu to: miłość (52,6%), rodzina(52,6%), wiara w Boga (47,4%),mądrość (36,8%). Są to osoby w większości bardzo zadowolone lub raczej zadowolone z różnych obszarów życia (np. relacji z rodziną, osobistego poczucia bezpieczeństwa, kontaktów ze znajomymi, pozycji w pracy). Wśród osobistych priorytetów w miejscu pracy najważniejszą rolę odgrywa dla nich promocja zdrowia psychicznego i duchowego.

Najważniejszą rolę wśród osobistych priorytetów w pracy u ankietowanych odgrywają elementy profilaktyki agresji i przemocy, na drugim miejscu profilaktyki uzależnień behawioralnych (uzależnienie od smartfonu, zakupów, pracy), na trzecim zachowań ryzykownych online.

Niecałe 80% respondentów wskazało, że w tym roku szkolnym potrzebuje zajęć profilaktycznych skierowanych do nauczycieli w zakresie radzenia sobie ze stresem. 52% badanych zaznaczyło również potrzebę tematyki w obszarze umiejętności wychowawczych, a także rozwoju osobistego i duchowego. Ponad połowa nauczycieli zaznaczyła także potrzebę warsztatów dla dzieci w zakresie radzenia sobie ze stresem.

Na podstawie tych odpowiedzi można wnioskować, że wielu nauczycieli doświadcza trudności wynikających ze stresu. Stres w pracy nauczyciela często wiąże się z poczuciem wielu wymagań ze strony uczniów i rodziców, nadmiarem zadań (pracą w kilku miejscach), niskimi zarobkami. Takie doświadczenie napięcia i przeciążenia może prowadzić do częstych chorób (a zatem absencji w pracy), a także wypalenia zawodowego.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że należy pracować nad zwiększeniem kompetencji nauczycieli w zakresie różnych aktów prawnych dotyczących działań profilaktycznych.

Z odpowiedzi nauczycieli wynika, że zdecydowana większość nauczycieli nie widziała, że ktoś niebędący uczniem w okolicy szkoły prezentował jakieś zachowania ryzykowne.

Część nauczycieli na terenie szkoły zaobserwowała, że uczniowie przezywają siebie lub biją.

Najczęściej obserwowane przez nauczycieli formy przemocy rówieśniczej stosowane przez pojedyncze osoby to:

- wykluczanie kogoś z grupy,
- przezywanie wyśmiewanie, obrażanie
- używanie wyzwisk/ wulgaryzmów
- popychanie, szturchanie, obrażanie

Nauczyciele obserwują również wzrost liczby uczniów, którzy niewłaściwie się odżywiają, a także nadmiernie korzystają ze smartfonów.

Z ankiety wynika, że pojedynczy uczniowie biorą udział w zawodach i konkursach, pomagają innym (wolontariat), czy też angażują się w życie parafii (bielanki, schola, ministranci). Jedna trzecia badanych nauczycieli twierdzi, że około połowy uczniów uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych.

Ankieta dla wychowawców

Ankiety wypełniło 7 wychowawców klas.

Oceniając integrację klas w skali od 1 do 5 (gdzie 1 oznacza brak integracji, a 5 wysoki poziom integracji), jeden wychowawca wybrał 2, trzech wychowawców wybrało 3 i 4. **Można zatem wnioskować, że zmniejszył się poziom integracji w klasach w porównaniu z rokiem ubiegłym. To zjawisko mogło być spowodowane dołączeniem do klas nowych uczniów.**

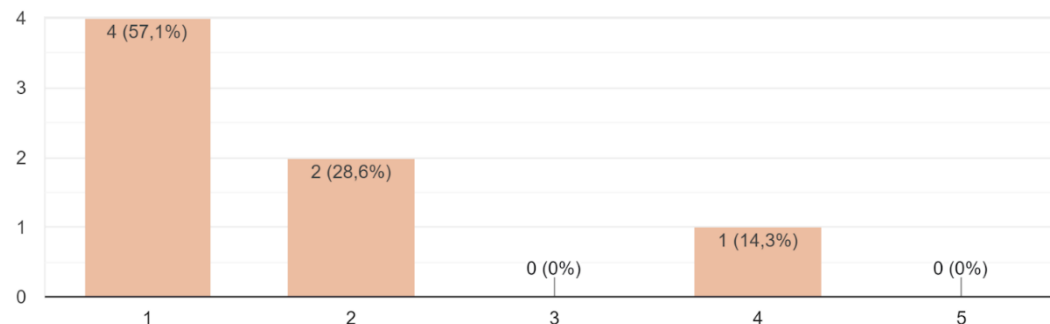
Przykłady podawane w ankiecie świadczące o integracji: sprawne nagranie scenek z życia Patrona szkoły, wspólna praca na lekcji, wyjścia, nocowanie, uczniowie chętnie ze sobą rozmawiają, mają swoich ulubionych kolegów, koleżanki, wzajemnie sobie pomagają, lubią spędzać ze sobą czas.

Wśród zachowań wskazujących na trudności w integracji wychowawcy podają: wyraźny podział na chłopcy vs dziewczęta, brak chęci współpracy pomiędzy grupami, narzucanie swojego zdania poprzez przekrzykiwanie, często brak jakiegokolwiek chęci dyskusji, często brak jakiegokolwiek empatii, podział na grupy, każda grupa ma swojego przywódcę -zwłaszcza wśród dziewcząt, odsuwanie od zabaw dzieci słabszych sportowo, mniej sprytnych, wyśmiewanie się z innych.

Oceniając poziom przemocy w klasie na 5 stopniowej skali (gdzie 1 oznacza niski poziom, a 5 wysoki), czterech wychowawców wybrało 1, dwóch wychowawców 2, jeden wychowawca 4. **Na tej podstawie można wnioskować, że w większości klas istnieje niski poziom przemocy. Należy zdiagnozować problem w tej klasie, gdzie oceniony został poziom przemocy na 4.**

2a. Jak ocenia Pani/Pan poziom przemocy w klasie ?

7 odpowiedzi



Obserwowaną przez wychowawców formą przemocy jest bezpośrednia przemoc słowna i niewerbalna (dokuczanie, przezywanie, wyśmiewanie, obrażanie).

W większości klas wychowawcy zauważyli podziały na grupy.

57% wychowawców twierdzi, że nie ma w ich klasach problemu dotyczącego korzystania z używek przez uczniów, kolejne 43% zaznaczyło, że nie ma wiedzy na ten temat.

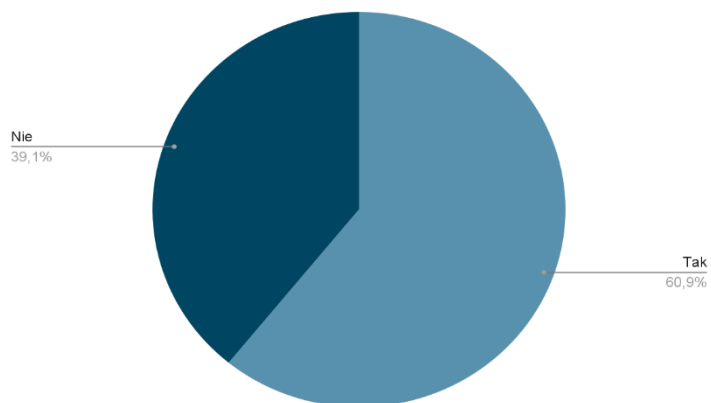
100% wychowawców zaznaczyła, że nie ma problemu nadużywania komputera, smartfonu w ich klasach.

Ankieta dla klas 1-3

Wśród badanych uczniów w klasach 1-3, 32,6% stanowią uczniowie klasy pierwszej, 41,3% uczniowie klasy drugiej, 26% uczniowie klasy trzeciej.

Na pytanie dotyczące rodzeństwa 13,3% ankietowanych odpowiedziało, że są jedynakami, 37,8% że ma jednego brata lub siostrę, prawie 50% że ma 2 rodzeństwa lub więcej.

Większość dzieci na pierwszym etapie edukacji lubi chodzić do szkoły, co ilustruje poniższy wykres.



Większość uczniów w szkole czuje się bezpiecznie (80,4%), odpowiedź przeczącą wybrało 17,4 % uczniów, 2,2% uczniów nie zawsze czuje się bezpiecznie.

Z powrotu do szkoły ucieszyło się około 52% badanych uczniów, prawie 44% jest niezadowolona z tego faktu.

Chęć do nauki zadeklarowało prawie 42% dzieci, natomiast około 60 % nie lubi się uczyć.

Na pytania czy lubisz koleżanki/kolegów i czy lubisz swoich nauczycieli zdecydowana większość (91,7%) odpowiedziała, że tak.

Najbardziej preferowaną formą spędzania wolnego czasu przez uczniów w klasach 1-3 jest :

- gra w piłkę (26,1%)
- oglądanie na tablecie, TV (15,2%)
- gra na komputerze/konsoli (10,9%)

Ankieta dla klas 4-6

W ankiecie wzięło udział 35 uczniów (57% chłopców i 43% dziewczyn) w wieku 11 lat (51%), 10 lat (31%), 12 lat (11%) i 9 lat (6%). Uczniowie uczęszczają do klasy 4 stanowią 37% badanych, klasy 5 - 46% i klasy 6 - 17% ankietowanych.

Większość osób mieszka w Markach (68%), pozostali w Warszawie i innych miejscowościach.

Uczniowie twierdzą, że najbardziej w życiu liczy się: zdrowie (80%); religia, wiara w Boga (80%); miłość (57%); edukacja i dobre wykształcenie (40%) oraz poczucie bezpieczeństwa (40%).

Na pytanie "W jaki sposób najczęściej spędzasz czas?" uczniowie w 68% wybrali: uprawianie sportu oraz spacer, gry i zabawy na świeżym powietrzu; 66% - gry i zabawy w domu oraz 63% - słuchanie muzyki.

W codziennym życiu uczniowie najbardziej liczą się z opinią mamy (89%), taty (80%) oraz przyjaciół (49%).

Najczęściej korzystają z pomocy mamy (89%) i taty (71%) oraz innych członków rodziny (46%).

W szkole uczniowie najbardziej lubią: w-f, obiekty sportowe, kolegów/koleżanki, fajny klimat oraz wycieczki/zielone szkoły. Nie lubią prac domowych, mundurków oraz odpowiedzialności zbiorowej.

Uczniowie w szkole czują się bezpieczni (60%), akceptowani (57%) oraz szczęśliwi (51%).

Prawie połowa uczniów (45%) zgadza się ze stwierdzeniem, że w szkole są nauczyciele, których lubią i szanują. Mają kolegów i koleżanki (54%) oraz przyjaciół (65%). 40% zaznaczyło, że niektórzy nauczyciele w szkole nie rozumieją ich, a także, że zdarzają się sytuacje, kiedy nie czują się bezpiecznie.

Na pytanie "Jak oceniasz Twoje postępy w nauce w poprzednim roku szkolnym?"

- bardzo dobrze - zaznaczyło 20% uczniów
- dobrze - 40%
- średnio -38%.

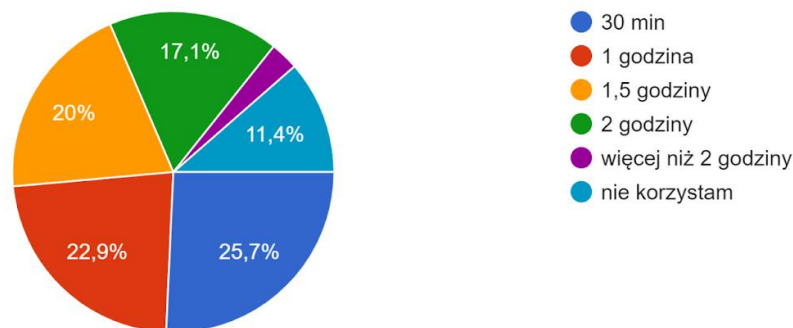
66% uczniów miała w poprzednim roku trudności w nauce, które wynikały z tego, że nie lubią konkretnego przedmiotu (71%) lub mają problem ze zrozumieniem jakiegoś konkretnego przedmiotu (58%).

Ponad połowa uczniów twierdzi, że rzadko sprawiała kłopoty swoim zachowaniem, zaś 29% nie sprawiała w ogóle kłopotów. 97% uczniów nigdy nie próbowała papierosów.

Odpowiedź na pytanie dotyczące ilości czasu korzystania z telefonu w ciągu dnia ilustruje poniższy wykres:

P15. Ile czasu korzystasz z telefonu w ciągu dnia?

35 odpowiedzi



W szkole 40% uczniów doświadcza przemocy, z czego 87% osób spotkało się z przemocą słowną, a 40% z przemocą fizyczną. Kiedy uczniowie doświadczają czegoś złego, wiedzą, że mogą szukać pomocy u nauczycieli, psychologów, rodziców oraz skorzystać z telefonu zaufania.

Ankieta dla klas 7-8

Ankieta składała się z 26 pytań i wypełniło ją 14 uczniów - 57% chłopców i 43% dziewczyny, w wieku 13 lat (58%), 14 lat (25%) i 12 lat (17%). Uczniowie klasy siódmej i ósmej naszej szkoły to w większości mieszkańcy Marek (69%).

Ankietowani najbardziej lubią chodzić do kina i uprawiać sport, ale także czytać książki i oglądać TV.

Najważniejsze wartości dla tej grupy uczniów to:

- religia, wiara, Bóg (84,6%)
- edukacja, dobre wykształcenie (69,2%)
- zdrowie (61,5%)
- miłość (61,5%)
- zdobycie dobrej pracy (53,8%)

W wolnym czasie najczęściej:

- spotykają się z kolegami, przyjaciółmi (69,2%)
- słuchają muzyki (61,5%)
- korzystają ze smartfona (61,5%)
- czytają książki i czasopisma; uprawiają sport; grają na świeżym powietrzu, chodzą do kościoła, nudzą się (53,8%).

W codziennym życiu najbardziej liczą się z opinią: mamy 92,3%, taty 76,9% oraz przyjaciół i dziadków 46,2%.

Znaczna większość uczniów po pomoc zgłasza się po pomoc do: mamy 69,2%, taty 61,5% oraz innych członków rodziny 46,2%.

Uczniowie w większości lubią naszą szkołę ze względu na kolegów oraz mniejszą liczbę osób w klasie w porównaniu z placówkami publicznymi.

Na pytanie: „Co chciałabyś/chciałbyś zmienić w swojej szkole?”, pojawiły się następujące odpowiedzi:

- nic nie chcę zmienić w swojej szkole (30%)
- chciałbym żeby pojawiły się słodycze w sklepiku (pojedyncze osoby)
- za dużo lekcji, za krótkie przerwy (pojedyncze osoby)
- brak możliwości otwarcia okien (pojedyncze osoby).

Uczniowie w szkole czują się: akceptowani (53,8%), szczęśliwi (46,2%), bezpieczni (30,8%) i rozumiani (30,8%).

Uczniowie uważają, że w szkole są nauczyciele których, lubią i szanują.

Na pytanie: „Jak oceniasz Twoje postępy w nauce w poprzednim roku szkolnym?”

- bardzo dobrze - zaznaczyło 15,4% uczniów
- dobrze - 61,5%
- średnio -23,1%.

Prawie 70% uczniów wykazała trudności w nauce w poprzednim roku szkolnym, które wynikały w większości z problemami ze zrozumieniem jakiegoś konkretnego przedmiotu (70%) lub nie przepadają za konkretnym przedmiotem (40%).

Uczniowie twierdzą, że w poprzednim roku szkolnym rzadko sprawiali kłopoty swoim zachowaniem w szkole(46%) lub nie sprawiali ich w ogóle (38%) . Według uczniów ze złych zachowań najczęściej kolegów i znajomych używa wulgaryzmów, natomiast większość uczniów odpowiedziała, że nie zna osób, które piją alkohol, palą papierosy i zażywają narkotyki, dopalacze i oglądają pornografię.

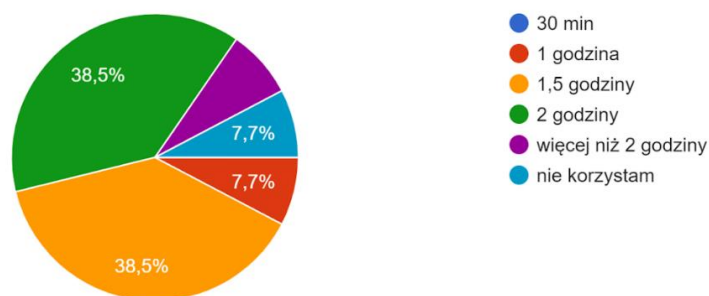
Uczniowie nigdy nie zażywali używek. Zdecydowana większość uważa, że zdobycie narkotyków byłoby dla nich bardzo trudne.

Zdecydowana większość uczniów (92%) nie doświadcza przemocy w szkole, zaś 7% odpowiedziało że doświadcza przemocy zarówno słownej jak i fizycznej.

Odpowiedź na pytanie dotyczące ilości czasu korzystania z telefonu w ciągu dnia ilustruje poniższy wykres:

P20. Ile czasu korzystasz z telefonu w ciągu dnia?

13 odpowiedzi



Czynniki chroniące:

indywidualne	rodzinne	związane ze szkołą	rówieśnicze	środowiskowe
Uczniowie twierdzą, że najbardziej w życiu liczy się: zdrowie (80%); religia, wiara w Boga (80%); miłość (57%); edukacja i dobre wykształcenie (40%) oraz poczucie bezpieczeństwa(40%). (klasa 4-6) „Jak oceniasz postępy w	Zaangażowanie rodziców w życie dzieci, -wsparcie dzieci ze strony rodziców, -ankietowani rodzice są gotowi podnosić poziom umiejętności wychowawczych i pomagać swoim dzieciom w nauce,	Wysoki poziom czynników chroniących związanych ze szkołą takich jak poczucie przynależności do szkoły, pozytywny klimat szkoły i wsparcie ze strony nauczycieli (rodzice)	Według wychowawców w większości dość dobry poziom integracja zespołów klasowych (wychowawcy) -w większości klas istnieje niski	Zdecydowana większość nauczycieli nie widziała, że ktoś niebędący uczniem w okolicy szkoły prezentował jakieś zachowania ryzykowne. (nauczyciele) Z ankiety wynika, że pojedynczy uczniowie biorą udział w zawodach i konkursach, pomagają innym (wolontariat),czy też angażują się w życie parafii (bielanki, schola, ministranci). Jedna trzecia badanych

<p>nauce w poprzednim roku szkolnym?” bardzo dobrze - 20%; dobrze -40%; średnio - 38% (klasy 4-6)</p> <p>Najważniejsze wartości .dla tej grupy uczniów to: religia, wiara, Bóg (84,6%); edukacja, dobre wykształcenie (69,2%) zdrowie (61,5%) miłość (61,5%) zdobycie dobrej pracy (53,8%) (klasy 7-8) Jak oceniasz Twoje postępy w nauce w poprzednim roku szkolnym?” bardzo dobrze - zaznaczyło 15,4%; dobrze - 61,5%; średnio -23,1%. (klasy 7-8)</p>	<p>-kierują się najczęściej wartościami takimi jak bezpieczeństwo, rodzina, miłość i wiara w Boga. W codziennym życiu uczniowie najbardziej liczą się z opinią mamy (89%), taty (80%) (klasy 4-6).</p> <p>Najczęściej korzystają z pomocy mamy (89%) i taty (71%) oraz innych członków rodziny (46%). (klasa 4-6) W codziennym życiu najbardziej liczą się z opinią: mamy 92,3%, taty 76,9% oraz przyjaciół i dziadków 46,2%. Znaczna większość uczniów po pomoc zgłasza się po pomoc do: mamy</p>	<p>-dla badanej grupy nauczycieli najważniejsze wartości, którymi kierują się w życiu to: miłość, rodzina, wiara w Boga (nauczyciele) Poczucie bezpieczeństwa (80,4%) (klasy 1-3) Lubię Chodzić do szkoły (60%) (klasy 1-3)</p> <p>lubię swoich nauczycieli zdecydowana większość (91,7%) (klasy 1-3) Uczniowie w szkole czują się bezpieczni (60%), akceptowani (57%) oraz szczęśliwi (51%).(klasy 4-6). Uczniowie w szkole czują się: akceptowani (53,8%), szczęśliwi (46,2%), bezpieczni (30,8%) i rozumiani (30,8%).</p>	<p>poziom przemocy (wychowawcy)</p> <p>Lubię koleżanki/kolegów (91,7%) (klasy 1-3)</p> <p>Ma tu wielu kolegów i koleżanek (54%) i przyjaciół (65%). (klasy 4-6)</p> <p>Zdecydowana większość uczniów (92%) nie doświadcza przemocy w szkole (klasy 7-8)</p>	<p>nauczycieli twierdzi, że około połowy uczniów uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych. (nauczyciele).</p> <p>57% wychowawców twierdzi, że nie ma w ich klasach problemu dotyczącego korzystania z używek przez uczniów, kolejne 43% zaznaczyło, że nie ma wiedzy na ten temat.</p> <p>100% wychowawców zaznaczyła, że nie ma problemu nadużywania komputera, smartfonu w ich klasach.(wychowawcy).</p> <p>gra w piłkę (26,1%) (klasy 1-3)</p> <p>“W jaki sposób najczęściej spędzasz czas?” uczniowie w 68% wybrali: uprawianie sportu oraz spacer, gry i zabawy na świeżym powietrzu; 66%- gry i zabawy w domu oraz 63%- słuchanie muzyki. (klasy 4-6)</p> <p>97% uczniów nigdy nie próbowała papierosów. (klasy 4-6)</p> <p>spotykają się z kolegami, przyjaciółmi (69,2%) słuchają muzyki (61,5% (klasy7-8)</p>
--	--	--	---	--

	69,2%, taty 61,5% oraz innych członków rodziny 46,2%.(klasy 7-8)	Uczniowie uważają, że w szkole są nauczyciele których lubią i szanują. (klasy 7-8)		Większość uczniów odpowiedziała, że nie zna osób, które piją alkohol, palą papierosy i zażywają narkotyki, dopalacze i oglądają pornografię. Uczniowie nigdy nie używali używek. Zdecydowana większość uważa, że zdobycie narkotyków byłoby dla nich bardzo trudne. (klasy 7-8)
--	--	--	--	---

Czynniki ryzyka

indywidualne	rodzinne	związane ze szkołą	rówieśnicze	środowiskowe
<p>Nauczyciele obserwują również wzrost liczby uczniów, którzy niewłaściwie się odżywiają, a także nadmiernie korzystają ze smartfonów. (nauczyciele)</p> <p>60 % nie lubi się uczyć (klasy 1-3)</p> <p>66% uczniów miała w poprzednim roku trudności w nauce (klasy 4-6)</p> <p>Prawie 70% uczniów wykazała trudności</p>	<p>Rodzina niepełna, choroba przewlekła kryzysy emocjonalne</p>	<p>Ponad 30% ankietowanych rodziców nie wie czy nauczyciele dostrzegają to, w czym ich dzieci są dobre (ich mocne strony). (rodzice)</p> <p>24% spośród badanych uważa, że ich dzieci mają zbyt dużo pracy związanej ze szkołą, a ponad 20%, że ich dzieci są zestresowane w szkole. (rodzice)</p> <p>Stres (nauczyciele)</p>	<p>Wykluczanie kogoś z grupy, przezywanie, wyśmiewanie, obrażanie, używanie wyzwisk/ wulgaryzmów, popychanie, szturchanie, obrażanie (nauczyciele)</p> <p>W większości klas wychowawcy zauważyli podziały na grupy. (wychowawcy)</p> <p>Około 20% (tu mamy prawie 5% wzrost w porównaniu</p>	<p>Oglądanie na tablecie, TV (15,2%), gra na komputerze/konsoli (10,9%) (klasy 1-3)</p> <p>w czasie wolnym korzystają ze smartfona (61,5%) (klasy 7-8)</p>

w nauce w poprzednim roku szkolnym (klasy 7-8)		40% zaznaczyło, że niektórzy nauczyciele w szkole nie rozumieją ich (klasy 4-6)	z rokiem ubiegłym) osób zaznaczyło, że ich dziecko doświadcza w szkole przemocy ze strony uczniów. (rodzice)	
--	--	---	--	--

Wnioski do pracy:

Z przeprowadzonych analiz wynika, że w naszej szkole istnieje wiele czynników chroniących, czyli takich cech, sytuacji, warunków i wydarzeń życiowych, które zmniejszają prawdopodobieństwo wystąpienia problemów i zaburzeń. Stanowią one swego rodzaju bufor redukujący wpływ czynników ryzyka, modyfikując ich potencjalny negatywny wpływ, a tym samym zwiększając odporność jednostki na trudne sytuacje życiowe tak, że może lepiej się z nimi zmagać. Są wśród nich wyznawane wspólne wartości we wszystkich badanych grupach (wiara w Boga, rodzina, miłość), pozytywna ocena postępów w nauce (w grupie badanych uczniów), silna więź z rodzicami, zaangażowanie rodziców w życie dzieci, chęć podnoszenia rodzicielskich kompetencji, poczucie przynależności, bezpieczeństwa, akceptacji i zrozumienia, dość dobry poziom integracji zespołów klasowych, bezpieczne sąsiedztwo, zaangażowanie w konstruktywną działalność pozalekcyjną, bezpieczne formy spędzania wolnego czasu, trudna dostępność do substancji psychoaktywnych.

Czynniki ryzyka to cechy osobowe, sytuacje, warunki i wydarzenia życiowe potencjalnie wpływające na pojawienie się problemów w obszarze zdrowia psychicznego, zwiększające prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Wśród nich podczas badania wyłoniły się trudności w nauce szkolnej i niewystarczające dostrzeganie mocnych stron dzieci przez nauczycieli (może to powodować niską samoocenę uczniów i nieprawdziwy obraz siebie, a także wpływać na sposób postrzegania dzieci przez rodziców), trudności w radzeniu sobie ze stresem, niezrozumienie ze strony nauczycieli, podziały w zespołach klasowych; przemoc rówieśnicza, niekonstruktywne sposoby spędzania wolnego czasu (nadmierne korzystanie z technologii cyfrowych), a także niewłaściwe odżywianie.

Z analizy ankiet przeprowadzonych wśród rodziców, nauczycieli i wychowawców wyodrębniliśmy następujące obszary do pracy:

- **Stres. Jak sobie z nim radzić?**
- **Pomoc w pokonywaniu trudności szkolnych, praca nad adekwatną samooceną, wsparcie w rozpoznawaniu mocnych stron.**
- **Profilaktyka agresji i przemocy rówieśniczej.**
- **Profilaktyka uzależnień behawioralnych (smartfony, gry komputerowe).**

- **Poprawa komunikacji między nauczycielami i rodzicami.**
- **Integracja zespołów klasowych (zapobieganie wykluczeniu z grupy rówieśniczej nowych uczniów).**

W procesie w oddziaływań wychowawczo - profilaktycznych będziemy stosować następującą kolejność oddziaływań przez dorosłych wobec uczniów: przekazywanie wartości (człowiek, jego zdrowie i godność stanowią wartość, każdy człowiek jest osobą niepowtarzalną), przekazywanie norm (należy chronić każdego człowieka, nie wolno go niszczyć, bić, dokuczać mu), budowanie postaw i relacji. Pragniemy również opierać się na wartościach, które wspierają młodego człowieka w prawidłowym rozwoju i promocji zdrowia: godność człowieka, wiara, prawda, miłość, radość, szacunek dla innych, przyzwoitość, odpowiedzialność za siebie i innych, rozwój, piękno, odwaga, pracowitość, samokontrola, zaufanie, wdzięczność, lojalność, opiekuńczość, które wspierają młodego człowieka w prawidłowym rozwoju i promocji zdrowia.

VII. STRATEGIA WYCHOWAWCZA SZKOŁY:

A. REALIZATORZY

Realizatorami działań profilaktycznych w szkole są:

Dyrektor/wicedyrektor szkoły, którzy:

- dba o doskonalenie nauczycieli w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych,
- monitoruje pracę wychowawców klas i specjalistów zatrudnionych w szkole,
- wyznacza odpowiedzialnych za realizację określonych działań.

Psycholog i pedagog szkolny, pedagog specjalny:

- podejmuje działania profilaktyczno-wychowawcze wynikające z programu w stosunku do uczniów i ich rodziców z udziałem nauczycieli,
- w zależności od potrzeb kieruje uczniów do odpowiednich specjalistów,
- wspiera działalność wychowawczo-profilaktyczną nauczycieli,
- współpracuje ze specjalistami w zakresie szeroko pojętej profilaktyki.

Nauczyciele i wychowawcy klas:

- doskonalili swoje kwalifikacje i zdobywają nowe umiejętności w zakresie działań wychowawczo - profilaktycznych,
- realizuje zadania szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego we współpracy z rodzicami, tworząc klasowe programy wychowawczo-profilaktyczne,
- dba o poczucie bezpieczeństwa i akceptację ucznia w klasie,

- są wzorem konstruktywnych zachowań.

Rodzice:

- aktywnie współpracują ze szkołą,
- korzystają z pomocy i wsparcia ze strony wychowawców klas i specjalistów, w tym: psychologa, pedagoga szkolnego, doradcy zawodowego, terapeuty pedagogicznego, logopedy, pedagoga specjalnego,
- biorą czynny udział w współrealizowaniu programu wychowawczo-profilaktycznego.

B. WSPÓŁPRACA SZKOŁY Z INSTYTUCJAMI

W działaniach wychowawczo - profilaktycznych szkoła podejmuje współpracę z:

- Parafią Matki Bożej Królowej Polski w Markach, Państwową Strażą Pożarną, Policją,
- Przedszkolem Niepubliczne nr 11 Sióstr Rodziny Maryi w Markach,
- Biblioteką Miejską w Markach,
- Mareckim Centrum Kultury,
- Klubem Rowerowy „Trybik”,
- Fundacją Filii Dei,
- Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE Wołomin.

C. Plan działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów w roku 2023/2024:

Klasa	Obszar	Zadania na podst. Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
Klasa I,II,III	Bezpieczeństwo -profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych. 2. Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediiów. 3. Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach. 4. Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; 5. Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.
Klasa I,II,III	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność. 2. Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką. 3. Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji. 4. Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia.

Klasa	Obszar	Zadania na podst. Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
Klasa I, II, III	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	5. Przygotowanie do radzenie sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów. 6. Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań. 7. Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną. 8. Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji. 9. Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania. 10. Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw. 10. Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałości o język i kulturę wypowiedzania się. 11. Kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła.
Klasa I, II, III	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	1. Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych. 2. Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń. 3. Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł. 4. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej. 5. Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi. 6. Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju. 7. Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.

Klasa	Obszar	Zadania na podst. Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
Klasa I, II, III	Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia. 2. Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej. 3. Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym. 4. Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie. 5. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku. 6. Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego. 7. Uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin. 8. Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
Klasa IV	Bezpieczeństwo -profilaktyka zachowań problemowych) ryzykownych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. 2. Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. 3. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.
Klasa IV	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. Uwrażliwienie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. 2. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. 3. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.
Klasa IV	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. 2. Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb. 3. Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi. 4. Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób. Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.
Klasa IV	Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. 2. Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. 3. Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. 4. Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. 5. Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i stylu życia.

Klasa	Obszar	Zadania na podst. Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
Klasa V	Bezpieczeństwo -profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. 2. Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. 3. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. 4. Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. 5. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu.
Klasa V	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. 2. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. 3. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.
Klasa V	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. 2. Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). 3. Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). 4. Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. 5. Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.
Klasa V	Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywią. 2. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. 3. Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.
Klasa VI	Bezpieczeństwo -profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. 2. Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. 3. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. 4. Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych.

Klasa	Obszar	Zadania na podst. Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
		5. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.
Klasa VI	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	1. Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności 2. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. 3. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.
Klasa VI	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	1. Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. 2. Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy. 3. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów. 4. Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. 5. Rozwijanie samorządności.
Klasa VI	Zdrowie – edukacja zdrowotna	1. Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. 2. Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. 3. Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. 4. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.
Klasa VII	Bezpieczeństwo -profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	1. Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. 2. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. 3. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. 4. Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. 5. Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?
Klasa VII	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	1. Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 2. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. 3. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. 4. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.

Klasa	Obszar	Zadania na podst. Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
Klasa VII	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. 2. Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. 3. Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).
Klasa VII	Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. 2. Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. 3. Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań. Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. 4. Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.
Klasa VIII	Bezpieczeństwo -profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. 3. Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. 4. Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. 5. Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu. 6. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.
Klasa VIII	Kultura – wartości normy, wzory zachowań	<ol style="list-style-type: none"> 1. Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. 2. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. 3. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz lokalnej społeczności.
Klasa VIII	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. 2. Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. 3. Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa.

Klasa	Obszar	Zadania na podst. Rozporządzenia MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (...) (Dz.U. z 2017 r., poz. 356).
Klasa VIII	Zdrowie – edukacja zdrowotna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. 2. Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych. 3. Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności. 4. Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. 5. Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.

Zadania wynikające z podstawy programowej będą realizowane równoległe z katechezą i realizację programów uzupełniających:

1. Program: „Wychowanie do cnót”.
2. Program: „Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej” – znajdujący się na liście programów rekomendowanych.
3. Program: „Spójrz inaczej”- program wychowawczo-profilaktyczny – znajdujący się na liście programów rekomendowanych.
4. Warsztaty rozwijania kompetencji społecznych, umiejętności uczenia się itp.

D. Plan działań profilaktycznych skierowany do nauczycieli i rodziców:

Działania profilaktyczne skierowane do rodziców	1. Spotkania z gośćmi zapraszany przez Dyrektora oraz wychowawców – pedagogy, terapeutów, policjanta, strażnika miejskiego, wolontariusze, przedstawiciele stowarzyszeń i fundacji. 2. Wydarzenia i uroczystości szkolne 3. Piknik rodzinny
Działania profilaktyczne skierowane do nauczycieli	1. Szkolenia Rady Pedagogicznej 2. Spotkania formacyjne raz w miesiącu z duszpasterzem nauczycieli
Działania profilaktyczne skierowane do pracowników obsługi i administracji szkoły	1. Akcje informacyjne na terenie szkoły

E. KALENDARZ ŚWIĄT I WYDARZEŃ SZKOLNYCH

Załącznik nr 1 do dokumentu

VIII. ZAŁOŻENIA EWALUACYJNE

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ocenie podlegać będzie sytuacja wychowawcza w szkole oraz skuteczność podejmowanych zadań w poszczególnych klasach. Dane do ewaluacji mogą być zbierane systematycznie za pomocą następujących technik:

- obserwacja (wychowawcy klasy, dyrektora szkoły, nauczycieli)
- ankiety dla uczniów
- ankiety dla rodziców
- oceny zachowania uczniów.
- wywiady
- rozmowy z uczniami
- rozmowy z rodzicami
- analiza dokumentów

Program został przyjęty przez Radę Pedagogiczną w dniu 28 września 2023 r. **Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 5 /2023/2024**